

نگاه

ایران و جبران زمان ازدست‌رفته در بازار نفت

محمدرضا نفری

● بازگشت نفت ایران به بازار قطعی است و بعید است عاملی بتواند سهم ایران را در بازار تعدیل کند. محدودیت‌های ایران برای فروش نفت در سه سال گذشته فرصتی برای کشورهای عرب تولیدکننده نفت و روسیه فراهم کرد تا به روش‌های مختلف سهم ایران در بازار نفت را تصاحب کنند. هرچند این زمان خیلی طولانی نبود اما تحولات بازار نفت، شرایط را برای تهران سخت کرده است و حالا تلاش مضاعفی می‌طلبید تا ضمن بازگشت به بازار، زمان ازدست‌رفته سال‌های گذشته را جبران کرد.

ازاین‌رو ایران در آستانه توافق هسته‌ای و پیش از لغو تحریم‌ها، حضور دوباره خود را در بازار اعلام کرد و باید در نظر داشت‌که توان ایران برای بازگشت به بازار در این دوره تنها متکی به مشتریان سنتی خود نیست (هرچند شاهد بازگشت آرام این مشتریان در آفریقا و آسیای شرقی هستیم). ایران بازار بزرگی را فراهم کرده و در حوزه نفت فرصت‌های سرمایه‌گذاری بسیاری دارد و به‌عنوان یک کشور مقتدر و باثبات برای بسیاری از شرکت‌های بین‌المللی از مزیت نسبی سرمایه‌گذاری برخوردار است.

بااین‌حال حضور ایران بدون اتخاذ رویکرد مناسب از سوی اوپک و رعایت نظام سهمیه‌بندی، می‌تواند موجب شوک قیمتی شود، چراکه نفت ایران با افزایش حدود یک میلیون‌بشکه‌ای (طنی شش ماه) شاید به‌طور طبیعی تأثیر عمده‌ای بر بازار ۹۳ میلیون‌بشکه‌ای نفت جهان نداشته باشد، اما وقتی همین میزان نفت به بازاری وارد می‌شود که دو میلیون بشکه مازاد عرضه دارد و عوامل جانبی مانند اطمینان از عرضه کافی، وجود شیل‌اویل، ذخایر استراتژیک کشورهای بزرگ مصرف‌کننده، کاهش رشد اقتصادی چین و به‌تبع آن کاهش تقاضا بر آن سایه انداخته است، تأثیر روانی چشمگیری بر قیمت‌ها خواهد داشت.

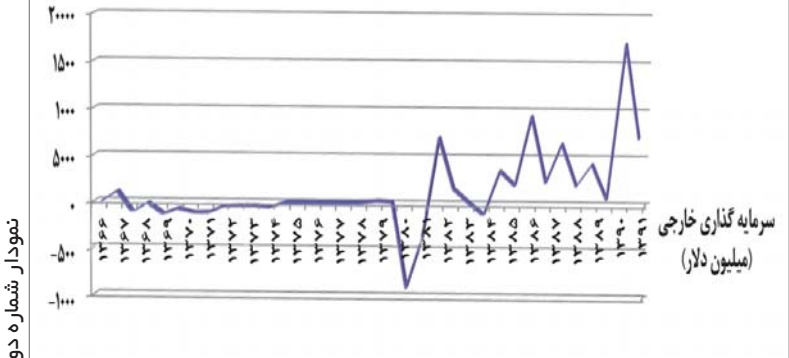
این به آن معنی است که اوپک باید سازوکار لازم را برای کنترل بازار به‌عنوان مهم‌ترین وظیفه‌اش در دست بگیرد. بازگشت نفت ایران، افزایش تولید نفت عراق (که همچنان در نظام سهمیه‌بندی نیست) و تولید خارج از نظام سهمیه‌بندی برخی کشورها سه موضوع جدی برای قابلیت اثرگذاری این سازمان است.

البته به نظر می‌رسد نشست دوره‌ای اوپک که آذرماه و در آستانه لغو تحریم‌ها برگزار می‌شود، بتواند متاثر از بازگشت نفت ایران، فضایی متفاوت داشته باشد؛ چرا که کشورهای عضو باید میان سیاست‌های عربستان (که حالا با ظهور نفت شیل و کاهش تقاضا وابستگی به آن کمتر شده) با کاهش جدی درآمدهای ناشی از سقوط قیمت نفت یکی را انتخاب کنند.اوپک پیش‌تر در بحران اقتصادی ۲۰۰۸ به خوبی توانست با مکانیسم سهمیه‌بندی کنترل بازار را به‌دست گیرد. این ابزار ی بود برای حفظ منافع اعضا و عرضه مناسب نفت. اما پایان نظام سهمیه‌بندی و رویکرد تولید اختیاری نفت، عملاً این سازمان را در بازای بی‌دفاع کرده است و افت قیمت‌ها میلیاردها دلار به تولیدکنندگان ضرر می‌زند.بنابراین انتظار می‌رود در نشست پیش‌رو و هم‌زمان با رفع تحریم‌های ایران و تداوم کاهش شدید بهای نفت، سیاست‌های برخی کشورها از جمله عربستان تغییر کند؛ چراکه آخرین راه‌حل برای ممانعت از ورود نفت ایران به بازار یعنی دادن تخفیف‌های بالا به مشتریان نیز ریسک کاهش بیشتر بهای نفت را به همراه دارد. ضمن اینکه ایران در این رقابت منفی شرکت خواهد کرد؛ حتی اگر قیمت‌ها به سطح شوک‌آور ۲۰ دلار یا کمتر برسد.

ادامه در صفحه ۱۸

اقتصاد

تراز سرمایه‌گذاری خارجی (میلیون دلار)

نمودار شماره دو

تحلیل معاون وزیر از علل کاهش حجم صادرات

نفت و پتروشیمی صادرات را شکست

واردات بخش‌هایی از اقتصاد هستند که بیش از هر چیز دیگری از تعاملات سیاسی و ساختارهای اساسی اقتصاد متأثر هستند. هر مبادله تجاری نیازمند زیرساخت‌های نهادی و مراودات و تعاملات مثبت سیاسی است.

ضعف صادرات ایران از سه بخش عمده تشکیل می‌شود؛ در وهله اول ناشی از ضعف در فنون و تکنیک‌های تجارت، در وهله دوم ضعف در قوانین نهادی و قوانین تجاری ایران و بعد از آن ناشی از جایگاه ایران در تقسیم‌کار جهانی و کم‌رنگ‌بودن ایران در جهانی‌شدن است. درباره ضعف فنون و تکنیک‌های تجارت باید موارد زیر را برشمرد. همان‌طور که در نمودار شماره یک می‌بینیم نسبت مقدار واردات به ارزش واردات رفتاری هم نوسان دارند و سیکل‌های آنها مشابه بوده اما زمانی‌که قیمت کاهش یافته، ارزش واردات کمتر از مقدار آن برآورد شده است. در سه ماه اول سال جاری نیز همین اتفاق افتاده است.

ضعف در مطالعه بازارهای جهانی

درباره ضعف‌های تکنیکی صادرات اقتصاد ایران می‌توان به‌طور عمده به شکل‌نگرفتن کمیته‌های بازاریابی و نهادهای مستقل بازاریابی و مطالعه بازارهای جهانی برای شناسایی ظرفیت‌های تجاری ایران با جهان اشاره کرد. الفبای تجارت با مطالعه و بازاریابی است و بازاریابی علمی نوظهور در ایران بوده و به میزان لازم به آن پرداخته نشده است. درواقع یکی از اهداف سرمایه‌گذاری‌های مستقیم خارجی برای کشورهای درحال‌توسعه بسط و

تزریق این‌گونه بخش‌های مغفول‌مانده در اقتصاد ایران است. در ریشه‌یابی این معضل می‌توان به رانتی‌بودن فضای واردات و صادرات در ایران اشاره کرد. در واقع وقتی که در بخشی از اقتصاد رانت وجود داشته باشد، بخش خصوصی فعال در این حوزه لطمه خورده و پس زده می‌شود و انگیزه‌های لازم برای ورود به بازار را پیدا نمی‌کند و از طرف دیگر رانت‌گیرنده بدون فضای رقابتی نیاز به بهبود عملکرد و شکل‌دهی به ساختار تجارت جهانی خود نداشته و در نقطه صفر از حاشیه سود خوبی برخوردار است و نیازی به تزییق دانش و ارتقای عملکرد خود ندارد.

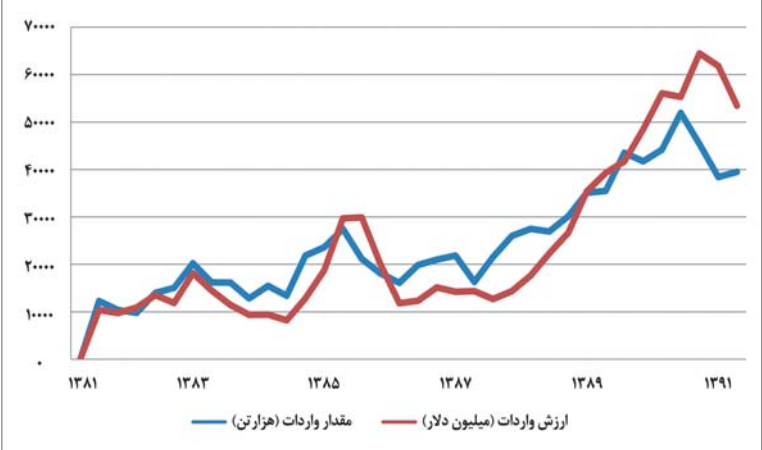
شومی منابع طبیعی و خام‌فروشی

ایران از کشورهای دارای مباد خام و منابع طبیعی است. وقتی بازار مواد اولیه در دسترس یک تولیدکننده است، با احداث کارخانه‌های فرآوری و بسته‌بندی در کنار کارخانه‌هایی که در کاهش قیمت تمام‌شده نقش معناداری ایفا می‌کند به نقش آفرینی می‌پردازد اما در ایران کمتر چنین اتفاقی افتاده و از

دیرباز یکی از معضلات تجارت خارجی ما مبتنی‌بودن آن بر خام‌فروشی است. تا زمانی که رانت وجود دارد و انحصار فروش مواد خام طبیعی واگذار می‌شود و در بدو امر در تجارت آن سود بالایی نهفته است نمی‌توان انتظار بهبود حجم و تراز تجاری ایران را داشت. تلخ‌ترین بخش موضوع زمانی است که مواد خام صادرشونده در قالب هزینه وارداتی مواد ثانویه صرف می‌شود. گسسته‌بودن این بخش‌ها و این حلقه‌های تولید و بی‌دقتی بخش دولت در فرایند صادرات مواد خام و واردات مواد ثانویه در کنار برخورد غیرصیانتی با منابع طبیعی موجب کاهش درآمد ناخالص ملی شده و سود کلی را کاهش می‌دهد اما به‌دلیل گسسته‌بودن این فرآیند هزینه آن منعکس نمی‌شود.

ضعف در بسته‌بندی و فرآوری

طراحی صنعتی و بسته‌بندی یکی از اصول بازاریابی جهانی و برندسازی است. ایران همواره در این موضوع مشکل داشته و برندهای ایرانی مقبول و شناخته‌شده در سطح جهان یا نداریم یا بسیار اندک است. اگر ایران هم در بسته‌بندی کالاهایی قدرت انحصار مطلق یا انحصار چندجانبه دارد به این خاطر است که برای مثال در پیست و زعفران ما برند شناخته‌شده جهانی نداریم و این موارد پس از صادرات ریبک یا بسته‌بندی مجدد شده و به برند کشورهای دیگری در جهان شناخته می‌شوند. این موضوع به خودی خود یک معضل جدی است که در کنار اقتصاد کشور، اعتبار ملی ایران را نیز خدشه‌دار می‌کند اما سال‌هاست مورد بی‌مهری و بی‌توجهی است.

نمودار شماره یک

تعرفه‌ها و مشوق‌ها

در مورد ضعف قوانین و بستر نهادی برای گسترش صادرات فروش به‌ویژه صادرات غیرنفتی از مهم‌ترین و جدی‌ترین مشکلات، می‌توان به موانع تعرفه‌ای اشاره کرد. براساس قوانین تجاری ایران واردات تعرفه داشته ولی صادرات کالای ثانویه این واردات بازگشت تعرفه را با خود به‌همراه ندارد و این موضوع به‌شدت کالای تولید ایران را در سطح بین‌الملل غیررقابتی کرده است. پیوستن ایران به سازمان تجارت جهانی برخی از این مشکلات را حل خواهد کرد اما صادرکنندگان ایرانی همواره از مورد حمایت‌نگرفتن خود توسط دولت معترض بوده و خواستار یارانه و سوبسیدی برای گسترش صادرات خود هستند که نه‌تنها چنین اتفاقی نمی‌افتد، بلکه اخذ مجوزهای لازم برای صادرات آن‌قدر زمان‌بر بوده که نقطه بهینه ورود به بازارجهانی را جابه‌جا کرده و قیمت‌های رقابتی از دست می‌رود و با غیرقابل پیش‌بینی‌بودن زمان صدور مجوزها به‌طور عملی قدرت تحلیل بازار از دست می‌رود.

جایگاه ایران در تقسیم‌کار جهانی

در تقسیم‌کار جهانی هر کشور نقشی را برعهده گرفته است. هند و چین به بازار کار جهانی تبدیل شده‌اند، آمریکا و ژاپن نقش تولید علم و فناوری را برعهده گرفته‌اند و کشورهای خاورمیانه نقش مصرف‌کننده‌های بزرگ جهانی را ایفا می‌کنند. کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه که دارای منابع طبیعی هستند نیز نقش بازار مواد اولیه را دارند.

ادامه در صفحه ۱۷

خبر ویژه

استقبال سایپا از حضور خودروسازان خارجی در کشور

● سایپا نیوز: مدیر فروش شرکت خودروسازی سایپا اعلام کرد: به دلیل وجود تعهدات قبلی برای شرکت، خودروهای تولیدی مرتب به مردم تحویل داده می‌شود. به گزارش سایپانیوز، رضا تقوی با بیان اینکه هیچ خودرو بدون مشتری در انبارهای سایپا موجود نیست، افزود: انبارهای ما موجودی روزانه خود را دارند و بر اساس اولویت به خریداران و نمایندگی‌های کشور عرضه می‌شوند. این مقام مسئول در پاسخ به اینکه آیا شرکت سایپا برای تنوع در روش‌های فروش خود برنامه ویژه‌ای دارد یا خیر، اظهار کرد: طبق سنت همیشگی خودروسازان و در مناسبت‌های مختلف شرایط ویژه‌ای را برای فروش خودرو در نظر گرفته‌ایم که امیدواریم بتواند رضایت مشتریان را جلب کند. به‌گفته او این طرح‌ها در آستانه اعیاد قربان و غدیر عملیاتی می‌شود. وی در واکنش به احتمال حضور شرکت‌های خودروساز خارجی پس از برداشته‌شدن تحریم‌ها نیز گفت: این اتفاق می‌تواند برای ما مثبت باشد و خطوط تولید ازکارافتاده شرکت سایپا مانند خودروهای زانتیا، سیترون و ماکسیما را دوباره فعال کند. تقوی درباره ادامه روند تولید خودروسازی سایپا نیز گفت: قرار است تا پایان امسال از میزان تولید خودرو برپاید کاسته شود تا به طور تدریجی خودرو تیبایاگیرین این خودرو شود.

رتبه سهام شرکت کارخانجات

لوازم خانگی پارس ارتقا یافت

جایگاه دوم پربازده در بورس

● بر اساس اطلاعات آماری معاملات بورس تهران و فرابورس در پنج ماه نخست سال جاری، سهام‌داران هفت شرکت بین ۱۰۰ تا ۳۰۰ درصد سود کرده‌اند و در این میان شرکت کارخانجات لوازم خانگی پارس در رده دوم پربازده‌ترین سهام بازار قرار گرفت. این در حالی است که روند شاخص‌های بورس سیر نزولی داشته است. به گزارش همشهری، آمارها نشان می‌دهد از میان ۵۲۵ شرکتی که سهامشان در نیمه اول سال جاری دادوستد شده، سهام‌داران ۲۴۶ شرکت سود کرده‌اند و سهام‌داران ۲۶۶ شرکت نیز زیان داده‌اند. همچنین سهام‌داران ۱۳ شرکت نیز تغییری در دارایی‌هایشان ایجاد نشده است. این اطلاعات نشان می‌دهد سهام‌داران ۲۵ شرکت در پنج ماه امسال بیش از ۵۰ درصد سود کرده‌اند.

پیش فروش استثنایی

پر دیس باران

تجاری ، فرهنگی ، سینمایی ورزشی ، پارکینگ طبقاتی

www.barancomplex.com

تلفن دفتر فروش : ۰۲۱.۴۱۰۰۷۷

به مناسبت ولادت با سعادت هشتمین اختر تابناک ولایت فروش فوق العاده فقط به مدت یک هفته

دسترسی آسان | موقعیت استثنایی | فروش اقساطی با شرایط ویژه

آدرس پروژه : اتوبان باقری ، بالاتر از اتوبان همت ، جنب خروجی استقلال

هفته دولت و هفته بانکداری اسلامی مبارک باد

طرح حساب ۳ منظوره بانک صادرات ایران

بایک تیر ۳ نشان بزنید.

برای کسب اطلاعات بیشتر به شعب این بانک مراجعه فرمایید.

بانک صادرات ایران